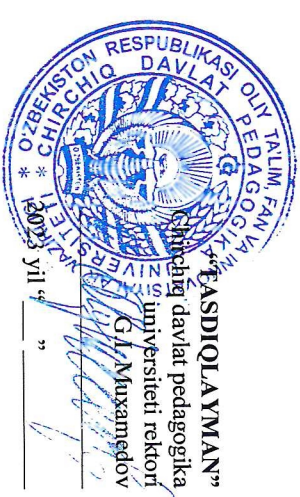

8.	Fan/modul uchun ma'sullar: M.A. Yusupova - Chirchiq davlat pedagogika universiteti Ingliz tili kafedrası mudiri, dotsent v.b., p.f.f.d (PhD). Sh. S. Shoraxmetov - Chirchiq davlat pedagogika universiteti Ingliz tili kafedrası o'qituvchisi.
9.	Taqritchilar: J.Sh. Dijunabayeva- O'ZMU, Ingliz tili filologiyasi kafedrası mudiri, f.f.d, professor. D.K. Ruzmetova - ChDPU, Ingliz tili kafedrası katta o'qituvchisi, p.f.f.n.(Phd)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIVALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

TARJIMA TARIXI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	110000 – Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishi:	61010500 –Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati : ingliz tili

Fan/modul kodi Lang 1226		O'quv yili 2023-2024	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 5	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.		Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Tarjima tarixi			60	90	150
2.					
I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – Tarjima tarixi fani, mazmun, ma'no va madaniyatning boshqa tilarga o'tkazilishi va tarjima faoliyatining tarixiy asoslarini o'rganish orqali, qadimgi va zamonaviy tarixiy manbalarni tarjima qilish, o'rganish va tahlil qilishni maqsad qiladi. Fanning vazifasi – Tarjima tarixi fanning asosiy vazifasi, tarjima faoliyatining tarixiy mohiyatini, jarayonlarini va o'zgarishlarini tushunishga yordam berish, tarjima asarlarini, undagi manbalarni va tarjima usullarini o'rganish va tarjima jarayonlari haqida tushuncha sahb bo'lishdir. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: I-mavzu. Tarjima tarixi fanning predmeti va maqsadi Tarjima tarixi fanning predmeti, tarjima faoliyatining tarixini, tarixini va tarjima nazariyasini o'rganish orqali tarjima faoliyatining tasavvur va amaliyotini izlashdan iboratdir. Bu fan tarqalib, tarjima nazariyasi, tarjimonlik tarixi, tarjima metodlari va tarjima faoliyatining asosiy muammolari bilan shugullanadi. 2-mavzu. Garbda antik davr tarjimasi Garbda antik davr tarjimasi mavzu obyektini o'zbek tilida tushunish uchun sizga yordam berishdan mamnunman. Antik davr tarjimasi, nasr qilishgan qabristonlar, qadimiy qo'rqinchli obidalarining izchiligi va boshqalar kabi antik obyektlarni o'rganishni o'z ichiga oladi. 3-mavzu. Tarjima tarixini davrlashtirish Tarjima tarixini davrlashtirish obyekti, tarjima faoliyatining tarixiy jarayonini o'rganish imkonini beradi. Bu jarayon tarqalib, tarjima faoliyatining evolyutsiyasi, tarjima faoliyatining kelajakdagi tendentsiyalari, tarjima faoliyatining yangi texnikalar va vositalar bilan bog'liqligi va boshqalar kabi muhim mavzularni o'z ichiga oladi 4-mavzu. Eng qadimgi davrdan XII asrgacha bo'lgan davr tarjimachiligi					

5.	• guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hiyoa qilish uchun loyihalar
	IX. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oralq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	X. Asosiy adabiyotlar: 1. Hamidov Xayrulla, Ergasheva Sadogat. Tarjima tarixi (o'quv qo'llanma). - Toshkent, 2017. - 180 b. Omon Muminov, Oritq Sumatov. Tarjima tarixi (darslik). Toshkent 2008. 6-14 b. 2. Hamidov X.X. - Tarjimashunoslik fanidan (ma'ruza matnari) - Toshkent, Toshkent, 2012. - 88 b 3. Muminov A. A Guide to Consecutive Translation. - T.: Tafakkur bo'stoni, 2012 4. G'ofurov I, Mo'minov O, Qambarov N. Tarjima nazariyasi. - T.: Tafakkur-Bo'ston, 2012 XI. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Bassnett S. Translation Studies. Taylor & Francis Group. – London and New York, 2002. 2. Sharipov J. O'zbekistonda tarjima tarixidan (XX asrning 20- yillarigacha bo'lgan davr). -Toshkent: ToshDSH, 2017. 3. Safarov Sh. Tarjimashunoslikning kognitiv asoslari. Toshkent. 2019. 330 b 4. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMU, 2016 Axborot manbalari http://www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi sayti. http://www.uzedu.uz – O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi sayti. http://www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portal. www.pedagog.uz www.cspj.uz www.pedagog.uz www.edu.uz www.natlib.uz (A.Navoiy nomidagi O'z.MK) www.ziynet.uz - Ziynet axborot-ta'lim resurslari portal
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil “_____” _____dagi qarori bilan tasdiqlangan

asarlari o'zbek tiliga tarjima qilinishi orqali o'z rivojlanishini ko'rsatadi.

11-mavzu. Tarjimada muqobillik. Portret, peyzaj, ruhiyat tarjimasining murakkabliklari. Yozuvchi va tarjimon orasidagi yaqinlik va tafovutlar

Tarjimada muqobillik, yozuvchi va tarjimonning orasidagi muhim mavzulardan biridir. Bu darsning maqsadi, tarjimaachilar va yozuvchilar orasidagi yaqinlik va tafovutlarni tushunish, tarjima asosida portret, peyzaj va ruhiyat tarjimasining murakkabliklarini o'rganishdir.

12-mavzu. O'zbek adabiyotini dunyoga tanitgan mohir ijodkor tarjimonlar

"O'zbek adabiyotini dunyoga tanitgan mohir ijodkor tarjimonlar" darsining maqsadi, O'zbek adabiyotining tarjima sohasidagi ahamiyatini, mohir ijodkor tarjimonlarning rolini va ularga oid muhim mavzularni o'rganishdir.

13-mavzu. O'zbek adabiyotiga kirib kelgan bevosita va bilvosita tarjimalar xususida

Bu darsda o'zbek adabiyotiga kirib kelgan bevosita tarjimalar, yani asl matning o'zbek tilidan boshqa tilga to'g'ri o'tkazilgan tarjimalar, va bilvosita tarjimalar, yani orqali tarjimalar, o'zbek adabiyoti asarlarini dunyoda ko'rib chiqishda o'rnini va rolini o'rganishga imkon beradi. Bu tarjimalar o'zbek adabiyotining xalqaro aspektida tanishiligi va qabul qilinishida muhim ahamiyatga ega.

14-mavzu. O'zbekiston mustaqilligi davrida tarjima rivoji. Jahon adabiyoti durdonalari o'zbek tilida

Bu darsda O'zbekiston mustaqilligi davrida tarjima sohasidagi rivoj va o'zgarishlar, tarjima faoliyatining o'zbek adabiyoti va madaniyatiga olib kelgan ta'siri, tarjima sohasidagi ilmiy, metodologik va tashkiliy asoslar o'rganiladi. Shuningdek, jahon adabiyoti durdonalarining o'zbek tilida tarjima qilinishi haqida ma'lumotlar beriladi.

15-mavzu. O'zbek tilidan ingliz tiliga tarjimalar tarixidan

Bu darsda o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjimalar tarixi, tarjima faoliyatining o'zbek adabiyoti va madaniyatiga olib kelgan ta'siri, tarjima sohasidagi rivoj va o'zgarishlar o'rganiladi. Shuningdek, o'zbek tilidan ingliz tiliga tarjima qilishning o'ziga xos usullari, texnikalari va muammolar, tarjima sohasidagi eng muhim yutuqlar va ko'nikmalar kabi mavzular o'rganiladi.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Tarjima tarixi fanining predmeti va maqsadi
2. Garbda antik davr tarjimasini
3. Tarjima tarixini davrlashtirish

4. Eng qadimgi davrdan XII asrgacha bo'lgan davr tarjimachiligi
5. Tarjima tarixida tarjima maktablari faoliyati
6. Sharq va G'arb madaniyatida tarjimaning o'rnini va tarjima maktablarining ahamiyati
7. XII-XV asrlar tarjimachiligi
8. XVI-XVIII asrlar tarjimachiligi
9. Bilingvizm va tarjima
10. XIX-XX asr tarjimachiligi. Toshkent tarjima maktabi
11. Tarjimada muqobillik. Portret, peyzaj, ruhiyat tarjimasining murakkabliklari. Yozuvchi va tarjimon orasidagi yaqinlik va tafovutlar
12. O'zbek adabiyotini dunyoga tanitgan mohir ijodkor tarjimonlar
13. O'zbek adabiyotiga kirib kelgan bevosita va bilvosita tarjimalar xususida
14. O'zbekiston mustaqilligi davrida tarjima rivoji. Jahon adabiyoti durdonalari o'zbek tilida
15. O'zbek tilidan ingliz tiliga tarjimalar tarixidan

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarining jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqqimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Tarjima tarixining muhim shaxslari va ularning tarjima metodlari.
2. Tarjima tarixidagi eng qadimgi tarjima usullari va ularning o'zgarishi.
3. Tarjima sohasidagi ilmiy tadqiqotlar va ularning tarjima tarixiga ta'siri.
4. Tarjima sohasidagi ijtimoiy, siyosiy va madaniy o'zgarishlar.
5. Tarjima sohasidagi asosiy institutlar va tarjima faoliyatining rivojlanishi.
6. Tarjima sohasidagi tarjimachilikning xususiyatlari va uning ta'rif.
7. Tarjima sohasidagi kompyuter texnologiyalarning rivojlanishi va tarjima jarayonida ularga o'tish.
8. Tarjima sohasidagi asosiy muammolar va ularning yechimi.
9. Tarjima sohasidagi xalqaro hamkorlik va tarjima bilan bog'liq tashkilotlar.
10. Tarjima sohasidagi turli tillarni tarjima qilishning xususiyatlari va qiyinchiliklari.
11. Tarjima sohasidagi turli janrlar va ularning tarjimasini.
12. Tarjima sohasidagi tafsilotchi tarjimachilik va o'zlashtiruvchi tarjimachilik.

	13. Tarjima sohasidagi turli matn turlari, masalan, adabiyot, hukukiy hujjatlar, ilmiy maqolalar tarjimasi. 14. Tarjima sohasidagi tarjima shartnomalari va ulardagi muhim nuqtalar. 15. Tarjima sohasidagi tarjima etimologiyasi va tarjima axborotlarining qo'llanilishi. 16. Tarjima sohasidagi kelib chiqqan yangiliklar va rivojlanishlar. 17. Tarjima sohasidagi turli dastlabki matnlar va ularning tarjimasi. 18. Tarjima sohasidagi tarqaviy tarjima usullari va ularning o'rni. 19. Tarjima sohasidagi muvaffaqiyatli tarjimachilar va ularning asarlarining tahlili. 20. Tarjima sohasidagi loyihalar va ularda ishtirok etish tajribalari. 21. Tarjima sohasidagi xalqaro tarjima tanlovlar va ularda O'zbekistonning roli. 22. Tarjima sohasidagi axborot-tarjima resurslari va ularning foydalanish usullari. 23. Tarjima sohasidagi tarjima darsliklari va o'quv-uslubiy materiallar. 24. Tarjima sohasidagi tarjima maqolalarining tahlili va ta'limiy o'tilishi. 25. Tarjima sohasidagi tarjima mahalliy axborot vositalari va ulardagi yangiliklar. 26. Tarjima sohasidagi samaradorlik va yagona tarjima usullari. 27. Tarjima sohasidagi turli xil matnlar ustida amaliyot va ulardagi natijalar. 28. Tarjima sohasidagi turli adabiyotlar va ularning tarjimasi. 29. Tarjima sohasidagi turli muammolar va ularning yechimi. 30. Tarjima sohasidagi mustaqil ishlar va tarjimachilikning kelajakdagi rivojlanishi.
3.	VII. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Tarjima tarixi fanida til bilimi, tarixshunoslik, adabiyotshunoslik, ijtimoiy va madaniy bilimlar, tarjima nazariyalari va tarjima texnikalari kabi ilmiy sohalar to'g'risida bilimga ega bo'ladi. - Talaba dars davomida tarjima tajribasi, tarjima loyihalari tuzish, tarjima usullarini amaliyotda qo'llash, tarjima muammolarini yechish va tarjima jarayonida yuqori sifat va to'g'ri izlanishga oid malakaga ega bo'ladi. - Talaba tarjima jarayonida ishlash, matnlarni tushunish, mahoni boshqarish, matnning uslubiy xususiyatlarini saqlash va maqsadga muvofiq tarjima qilish ko'nikmalariga ega bo'ladi. Aniq maqsadlarga yo'naltirilgan kasbiy vazifalarni yechishda nazariy bilim, amaliy ko'nikma va malakalarga ega bo'ladi va ulardan foydalana oladi (KK-5).
4.	VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: - ma'ruzalar, - interfaol keys-stadilar, - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);

	Eng qadimgi davrdan XII asrgacha bo'lgan davr tarjimachiligi, tarjima faoliyatining tarixiy bosqichlarini o'z ichiga olgan obyektdir. Bu ob'ekt, tarjima faoliyatining tarixiy rivojlanishini va o'zgarishlarini tushuntiradi va tarjima sohasidagi muhim voqealarni o'rganish imkonini beradi.
	5-mavzu. Tarjima tarixida tarjima maktablari faoliyati Tarjima tarixida tarjima maktablari faoliyati, tarjima sohasida o'quv beruvchi va tarjima ko'nikmalarini rivojlantirishni maqsad qilgan muassasalardir. Bu darslar, talabalarga yozma yoki gapiradigan tarzda turli tillar orasida kommunikatsiyani samarali tarzda ta'minlash qobiliyatini o'rganishni asoslaydi.
	6-mavzu. Sharq va G'arb madaniyatida tarjimaning o'rni va tarjima maktablarining ahamiyati Sharq va G'arb madaniyatida tarjimaning o'rni va tarjima maktablarining ahamiyati, til va madaniyatlar orasidagi an'ianishni oshirish, aloqalarni kuchi bilan ta'minlash va turli sohalarida madaniy almashishni ta'minlash uchun ahamiyatli bo'lganini anglatadi. Tarjima, turli tillar orasida til tuzilishini, madaniy ifodalarni, mahoni va maqsadni to'g'ri tarzda o'tkazib berish orqali global aloqani osonlashtiradi.
	7-mavzu. XII-XV asrlar tarjimachiligi Tarjimachilik darslarida, tilbilim, tarjima usullari, adabiyot va madaniyat tarixi bo'yicha bilimlar, tarjima etikasi, mahoni o'g'iruvchi tilning asosiy tushunchalari va boshqalar kabi mavzular o'qitiladi. Ushbu darslar orqali o'quvchilar, turli mavzulardagi asarlarni o'zbek tiliga tarjima qilish, tarjima qilayotgan tilning mahoni va tuzilishini tushunish, shuningdek tarjima qilishda qo'llanadigan texnikalar va usullarni o'rganishlari maqsad qilinadi.
	8-mavzu. XVI-XVIII asrlar tarjimachiligi XVI-XVIII asrlar tarjimachiligi, o'zbek tilida "tarjimachi" deb ataluvchi insonlar tomonidan amalga oshirilgan tarjima faoliyatlarini ifodalaydi. Bu davrda tarjimachilar, turli adabiy, ilmiy, diniy va hukukiy asarlarni bir tilidan boshqa tiliga o'g'irib, o'g'iruvchi tilning mahoni va shaklini o'g'iruvchi tilga ifodalashga intiladi.
	9-mavzu. Bilingvizm va tarjima Bilingvizm va tarjima darsining maqsadi, bilingvalar va tarjimomlar o'rtasidagi bog'lanishni o'rnatish, bilingvalarning tarjima maloratini rivojlantirish va tarjima sohasida yetuklikni oshirishdir.
	10-mavzu. XIX-XX asr tarjimachiligi. Toshkent tarjima maktabi XIX-XX asr tarjimachiligi, tarjima faoliyatlarinin XIX asrning oxiri va XX asrning boshlarida o'zining belgilangan xususiyatlari bilan ajralib turishini ifodalaydi. Bu davrda tarjimachi faoliyati, adabiy, ilmiy, siyosiy va ijtimoiy